

Conclusions dels resultats de l'enquesta de clima empresarial del segon semestre del 2022 (52a edició)

El turisme, el consum i la bona evolució del mercat de treball impulsen el creixement andorrà el 2022

La inflació i l'increment de costos redueix els marges de 5 de cada 10 empreses i posa en risc la viabilitat del 9% dels negocis

Les perspectives empresarials es mantenen positives, però indiquen un alentiment de l'activitat al llarg del 2023

Andorra la Vella, 18 de maig de 2023. La Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra (CCIS) ha presentat avui les conclusions dels resultats de la 52a edició de l'enquesta de clima empresarial corresponents al segon semestre de 2022. Aquest informe inclou també una anàlisi de l'evolució global de l'activitat al llarg de l'exercici 2022 i les expectatives dels empresaris de cara al primer semestre de l'any 2023.

Les dades i els resultats de les enquestes posen de manifest que l'economia andorrana ha experimentat una evolució molt positiva durant l'any 2022, i fins i tot ha superat els nivells d'activitat pre-pandèmia.

L'impacte de la crisi energètica, la inflació i l'increment dels tipus d'interès ha estat fins al moment menys rellevant del que s'esperava, i s'ha vist compensat per l'elevat dinamisme del turisme, que ha liderat el creixement, juntament amb la construcció.

Un altre aspecte positiu que ha superat expectatives i que ha donat suport al creixement ha estat la bona marxa del mercat de treball, un factor que ha permès sostenir el consum privat tot i la pèrdua de poder adquisitiu de les llars.

De cara al 2023, s'espera que l'economia continuï creixent però a un ritme més moderat que l'any anterior, per l'impacte de la inflació sobre les rendes familiars, l'enduriment de les condicions financeres, l'augment de la incertesa i l'empitjorament de l'entorn exterior. Per sectors, el turisme és el que té les millors perspectives, després de ser el que més tard s'ha recuperat després de la pandèmia, mentre que la construcció, és el que podria veure's més afectat, pel context d'incertesa i de pujada dels tipus d'interès, tot i que mantindrà un dinamisme encara elevat.

Aquesta edició de l'enquesta inclou un monogràfic sobre **la situació de les empreses davant l'escalada de la inflació i l'encariment dels costos**, amb l'objectiu d'avaluar els seus efectes sobre l'activitat econòmica i el grau d'inquietud que aquest context genera en les empreses. Així mateix, també incorpora una anàlisi de la **incidència de**

NOTA DE PREMSA

la manca de personal qualificat i els motius principals del desajust entre l'oferta i la demanda laboral.

A continuació es detallen els resultats obtinguts a partir del treball de camp efectuat durant els mesos de gener i febrer del 2023 amb una mostra formada per 436 empreses dels sectors de la indústria, la construcció, el comerç minorista i l'hoteleria.

Resultats semestrals: Evolució de l'activitat durant el segon semestre de l'any 2022. Anàlisi per sectors

INDÚSTRIA. La recuperació de la marxa dels negocis en la indústria es manté més continguda que a la resta dels grans sectors econòmics, amb augments molt moderats de l'activitat.

Les opinions empresarials sobre la marxa dels negocis mostren la visió més favorable des de l'inici de la pandèmia, amb un 57% d'empreses que l'han qualificat de bona, davant d'un 9% que l'han valorat en termes negatius. No obstant això, si es pren en consideració l'evolució de la producció industrial, la millora de l'activitat és molt modesta, un fet que confirma el dèbil impuls de la recuperació industrial en els mesos finals del 2022.

CONSTRUCCIÓ. La construcció ha mantingut un ritme d'activitat molt elevat i ha liderat el creixement econòmic el segon semestre del 2022, gràcies sobretot a la fortalesa de la demanda d'obra privada residencial.

Tot i que alguns indicadors del sector –com ara el VAB, la creació d'ocupació, l'obra contractada o les compravendes immobiliàries– comencen a mostrar els primers senyals d'alentiment, arran de l'enduriment de les condicions financeres i les perspectives econòmiques menys favorables, els empresaris segueixen mostrant més preocupació pels problemes d'oferta que no pas per l'evolució de la demanda.

El sector acusa, principalment la manca de mà d'obra, com també l'encariment de preus dels materials i primeres matèries; ambdós factors són assenyalats pel 77% de les empreses com a obstacles que limiten l'activitat. A més, el 51% confirmen les dificultats d'abastiment d'alguns materials bàsics (4 punts més que el semestre passat).

Pel que fa a l'evolució de l'activitat, la gran majoria de les empreses consultades, el 68% del total, ha definit com a bona la marxa dels negocis, en contrast amb el 15% que l'han valorat negativament.

En paral·lel, l'obra executada ha continuat augmentant per l'impuls de l'obra nova i pel bon comportament de les activitats de rehabilitació i reforma, si bé ho ha fet a un ritme més moderat que en els dos semestres anteriors.

NOTA DE PREMSA

COMERÇ MINORISTA. Durant el segon semestre de 2022 la millora del sector comercial ha estat apreciable, si bé l'activitat s'ha mantingut en nivells encara discrets, i per sota de les expectatives del sector.

Per tipologia de comerços, la millora dels negocis ha estat general, i s'ha notat tant als comerços especialitzats com als grans establiments. En funció del tipus d'article, destaquen els resultats comparativament millors de la branca d'alimentació i del segment d'informàtica i electrònica, i, sobretot, el clima més entusiasta del comerç dedicat a la venda de mobles i equipament de la llar, que des de l'any 2018 es manté com la branca més dinàmica del sector comercial. En canvi, en un context de millora més continguda se situen els subsectors de roba i calçat, d'higiene i sanitat (perfumeria i farmàcia), i de vehicles i accessoris, per una contenció de la demanda d'aquests articles davant la capacitat més baixa de compra dels consumidors i, en el cas particular dels vehicles i accessoris, sobretot també per problemes d'aprovisionament.

El creixement més important de la xifra de vendes s'ha observat en les grans superfícies i en el ram d'equipament de la llar, en què prop del 50% de les empreses han assolit uns volums de facturació superiors als d'un any abans.

SECTOR HOTELER. El sector hotelier ha continuat oferint xifres d'activitat molt positives i, a més, ha intensificat el seu dinamisme durant el segon semestre del 2022, gràcies a la bona evolució dels mercats turístics de proximitat –espanyol i francès–, i també per un impuls més gran del turisme de llarga distància, que a partir del mes de desembre del 2021 ha mostrat una intensa recuperació en termes d'afluència.

Així, el turisme, que ja acumula un any i mig de forta recuperació, es consolida com a puntal bàsic del creixement de l'economia andorrana, amb registres d'activitat (pernoctacions hoteleres, nombre de turistes, ocupació hotelera...) que ja superen àmpliament els valors prepandèmia.

Segons l'opinió de les empreses, l'evolució de l'activitat hotelera ha estat molt satisfactòria: una àmplia majoria dels establiments, 7 de cada 10, han valorat com a bona la marxa dels negocis, mentre que cap empresa no ha definit la tendència en termes negatius.

NOTA DE PREMSA

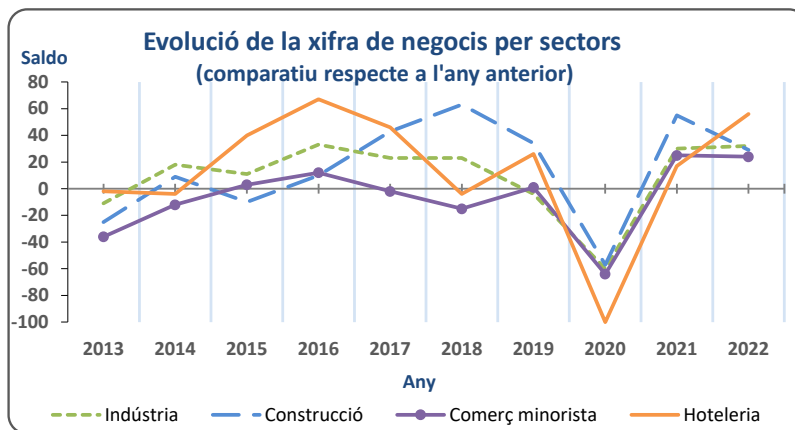
Resultats anuals: Evolució de l'activitat econòmica de l'any 2022

El 2022 s'ha caracteritzat per una millora significativa de la situació econòmica, que s'ha plasmat en **un repunt de l'activitat i dels nivells de confiança de les empreses** en tots els sectors.

Aquesta tendència positiva s'ha traduït en **un increment generalitzat dels volums de facturació**, si bé cal tenir en compte que una part del seu creixement deriva de les pressions inflacionistes.

En aquest context, l'economia andorrana **ha encadenat dos anys consecutius de forta expansió, amb un ritme anual de creixement per sobre de les economies de l'entorn** (França, Espanya i la mitjana de la UE), després de ser una de les més castigades l'any 2020, per l'impacte econòmic derivat de la covid-19.

La construcció ha mantingut un ritme d'expansió notable, si bé més baix que el registrat el 2021, en consonància amb una tímida desacceleració de la inversió immobiliària. Les empreses constructors han indicat un augment mitjà de la xifra de negocis del 8,7% durant el 2022.

Saldo: Diferència de respostes extremes (empreses que indiquen que “ha augmentat” i empreses que indiquen que “ha disminuït”), en percentatge.

En **la indústria**, el procés de recuperació ha seguit el seu curs, però es manté dèbil, amb un avanç del ritme d'activitat molt gradual. En concret, **les empreses industrials han tancat l'exercici 2022 amb un augment interanual mitjà de la xifra de negocis del 7,3%**.

NOTA DE PREMSA

El sector hotelier, s'ha recuperat amb molta força durant l'any 2022, afavorit per la bona dinàmica de la demanda, en un context de recuperació plena de la mobilitat internacional. Així, els hotels han presentat un balanç molt positiu de la situació dels negocis, amb **un increment interanual mitjà de la facturació del 14,7%**.

D'altra banda, la millora del turisme i el bon to del consum han afavorit **el comerç minorista**, que ha experimentat una recuperació apreciable de les vendes al llarg del 2022. Els comerciants han assenyalat **un augment interanual dels volums de facturació per establiment del 5% de mitjana**, la meitat d'intensa que la del 2021.

Perspectives per al 2023

Les perspectives sectorials per al **primer semestre de 2023** són les següents:

- **INDÚSTRIA:** Les perspectives de les empreses són les menys optimistes dels últims dos anys i confirmen que la recuperació del sector serà més lenta del que s'esperava fa uns mesos. L'indicador de clima industrial, que mesura el nivell de confiança del sector, també reflecteix un cert refredament dels ànims dels empresaris pel que fa a l'evolució futura de l'activitat. Aquest índex s'ha situat en +5,3 punts, el valor més baix des de mitjan 2021.
- **CONSTRUCCIÓ:** La construcció tendirà a moderar l'alt ritme d'activitat al llarg de l'any 2023, a mesura que la disminució de la renda disponible de les llars per l'elevada inflació i l'augment dels tipus d'interès comportin un ajustament gradual de la demanda. Per tipus de construcció, se seguirà concentrant l'activitat sobretot en l'edificació residencial, tot i que també s'espera una certa recuperació de les contractacions d'obra pública, malgrat que encara es mantindrà per sota de les expectatives desitjades.
- **COMERÇ MINORISTA:** Les previsions empresarials, tot i que mantenen un to positiu, moderen el grau d'optimisme respecte a un any enrere i anticipen una certa pèrdua d'impuls de l'activitat comercial de cara als propers mesos. Els comerciants mostren preocupació per la pèrdua de poder adquisitiu de les llars, a causa de la persistència de pressions inflacionistes.
- **SECTOR HOTELER:** El sector hotelier és el que presenta les perspectives més positives, en un context en què es preveu que el sector turístic continuarà sent una palanca fonamental per impulsar el creixement de l'economia al llarg de l'any 2023. Tot i així, el ritme d'activitat s'estima que tendirà a moderar-se, si es té en compte que l'evolució del turisme es veurà condicionada per l'empitjorament de les perspectives econòmiques globals i per una renda disponible més baixa en els mercats d'origen a causa de l'alta inflació.

NOTA DE PREMSA

Monogràfic: La situació de les empreses davant l'escalada de la inflació, l'increment de costos i el desajust entre l'oferta i la demanda laboral

El volum més elevat d'activitat al llarg del 2022 ha comportat una recuperació significativa dels nivells de facturació en la majoria de les empreses. Ara bé, és important remarcar que **la millora dels negocis, en termes de vendes i ingressos, no s'ha traduït amb la mateixa intensitat en un augment de la rendibilitat**, un fet que limita la capacitat de les empreses per créixer i invertir.

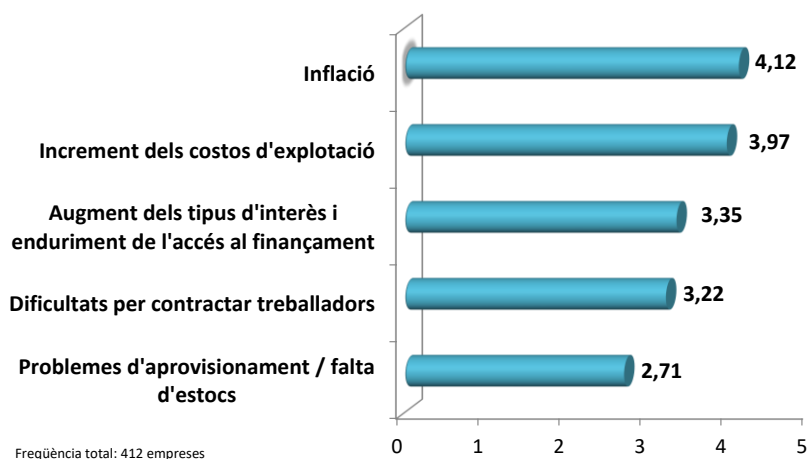
El fort increment dels costos operatius que ha de suportar el teixit empresarial arran de la inflació, la pujada dels tipus d'interès i altres sobre costos –laborals, de transport, energia, subministraments, etc.– pressionen a la baixa els marges i dificulten la millora dels resultats econòmics de les empreses i de la seva situació financera.

A continuació es presenten els resultats de les preguntes addicionals que s'han incorporat en l'enquesta amb l'objectiu d'avaluar els efectes sobre l'activitat econòmica d'aquest context d'encariment dels costos i de creixement generalitzat dels preus, com també el grau d'inquietud que genera en les empreses la dificultat per trobar personal qualificat.

1. Principal preocupació de les empreses en relació amb la situació del negoci:

- En el moment actual, **la inflació** s'ha convertit en la màxima preocupació de les empreses andorranes, amb una valoració mitjana de 4,12 d'un màxim de 5, seguida de prop per **l'augment dels costos d'explotació**, que ha registrat una puntuació de 3,97.

Valoració del nivell de preocupació - resultats globals
(1: poca preocupació; 5: molta preocupació)

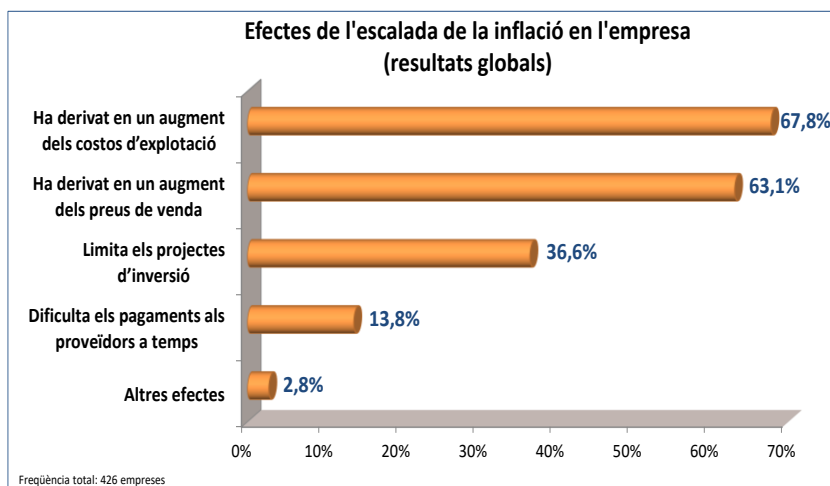

NOTA DE PREMSA

- Les empreses de la construcció són les que mostren una preocupació més gran per la manca de personal qualificat. En canvi, l'encariment dels preus i la tendència alcista dels costos operatius preocupa de manera especial les empreses del sector hotelier i les del comerç minorista. A més, cal tenir en compte que es tracta de dues branques d'activitat en què la competència és molt elevada i els marges són més reduïts, i aquests aspectes dificulten enormement repercutir en els preus finals l'alça dels seus costos.

2. Efectes de l'escalada de la inflació en l'empresa:

- **L'escalada de la inflació està tenint un fort impacte en el teixit empresarial:** 7 de cada 10 empreses asseguren que les tensions inflacionistes han derivat en un augment notable dels seus costos i 6 de cada 10 empreses s'han vist obligades a redefinir les seves polítiques de preus per traslladar l'augment dels costos, si més no parcialment, als preus de venda finals. En paral·lel, el 36,6% dels enquestats assenyalen que l'elevada inflació, juntament amb l'alça dels costos de finançament, limiten la capacitat de dur a terme nous projectes d'inversió i el 13,8% tenen dificultats per efectuar a temps els pagaments de les factures als proveïdors.

- L'hoteleria és la branca d'activitat que s'ha vist més afectada per l'augment dels costos d'explotació: 9 de cada 10 empreses (el 91,9% del total) afirmen que estan experimentant un encariment molt notable dels costos.

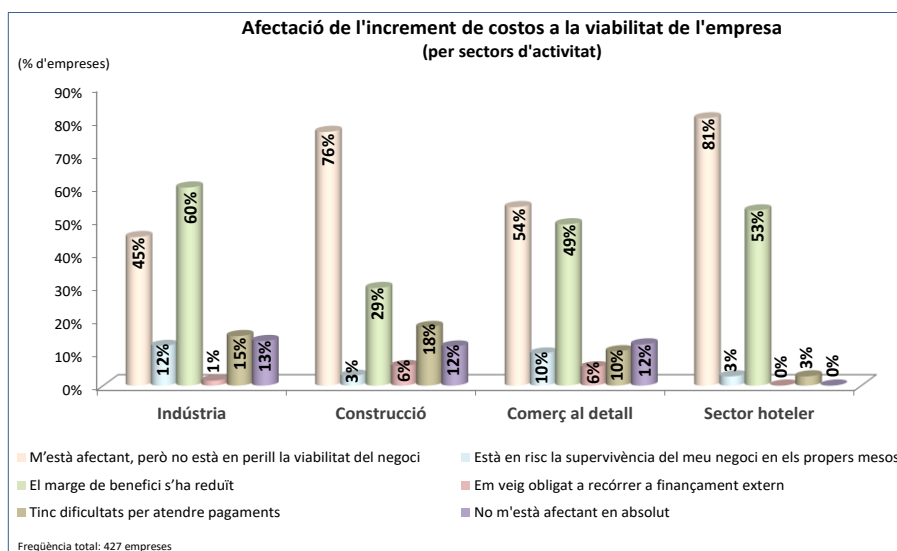
3. Afectació de l'increment de costos a la viabilitat de l'empresa:

- En termes globals, només 1 de cada 10 empreses afirma que l'increment dels costos d'explotació no li està condicionant en absolut la seva viabilitat, davant del 89% que manifesten que aquest fet sí que perjudica la marxa dels seus negocis i el seu futur.

NOTA DE PREMSA

- Quant al tipus d'afectació, la majoria d'empreses enquestades, el 56,4% del total, declaren que malgrat que es veuen alterades per aquesta situació de tensió inflacionista no temen per la supervivència i la continuïtat del negoci.
- D'altra banda, el 49,2% de les empreses pateixen una reducció dels marges empresarials a causa de l'augment de les despeses, i el 9% (gairebé 1 de cada 10) asseguren que difícilment podran resistir aquesta situació i que la viabilitat del seu negoci està en perill.
- Per dimensió de l'empresa, **l'increment extraordinari dels costos operatius està afectant de manera intensa sobretot les microempreses**: el 12% de les empreses d'entre 1 i 5 treballadors tenen dificultats per atendre pagaments i pateixen per la viabilitat dels seus negocis.
- Des d'una òptica sectorial, les empreses de la indústria i de la construcció són les que presenten més dificultats per satisfer pagaments. D'altra banda, la indústria concentra el nombre més elevat d'empreses en què l'alça dels costos posa en risc la supervivència del negoci en els propers mesos (12%), seguida a poca distància del comerç minorista (10%), un dels sectors que estan acusant més el fre de la demanda per l'elevada inflació.

- El deteriorament dels marges empresarials ha estat molt apreciable en la indústria, amb un 60% de les empreses que han vist reduir els nivells de rendibilitat, i també ha estat significatiu en el comerç minorista i en l'hoteleria, en què 5 de cada 10 empreses han assumit part de l'increment dels costos via la reducció de marges, per mantenir la competitivitat en el mercat. En canvi, en la construcció han pogut preservar millor els marges i repercutir en gran part l'augment de costos als preus finals dels clients,

NOTA DE PREMSA

gràcies a la fortalesa de la demanda (malgrat que 3 de cada 10 constructors s'han vist obligades a reduir els marges).

4. Augment de la morositat respecte a l'any 2021:

- Durant l'any 2022, 1 de cada 4 empreses han registrat un increment del nombre d'impagats respecte a l'any 2021: les més afectades han estat les del sector de la indústria i de la construcció.

5. Dificultats per trobar treballadors qualificats:

- Durant l'any 2022, el 53,6% de les empreses enquestades han tingut problemes per cobrir les vacants de treball.
- Per sectors d'activitat, l'escassetat de mà d'obra té una incidència molt negativa en la construcció, en què 9 de cada 10 empreses tenen dificultats per contractar treballadors, i també en l'hoteleria, en què 8 de cada 10 es veuen afectades per la manca de personal qualificat.

6. Motius principals de la dificultat de trobar treballadors qualificats:

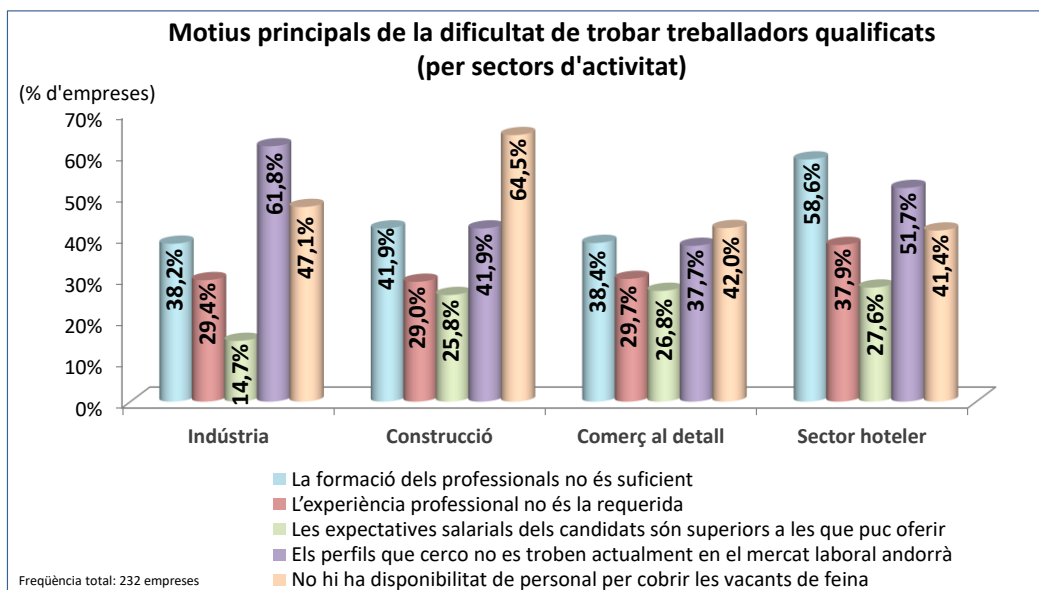
Freqüència total: 232 empreses

- El principal motiu pel qual les empreses tenen problemes per contractar treballadors és perquè actualment no hi ha suficient personal per cobrir les vacants existents (citat pel 45,7% dels enquestats). La segona raó més esmentada és que es busca un pleomat amb un perfil específic que no es troba en el mercat laboral del país (el

NOTA DE PREMSA

43,5%), i a continuació el fet que la formació dels professionals no és l'adequada (el 41,4%).

- Des d'una perspectiva sectorial, en la indústria és on hi ha més problemes per contractar treballadors amb unes habilitats i uns coneixements específics. En el sector hotelier el motiu principal que s'exposa és el desajustament entre les competències formatives dels demandants de feina i el perfil que busquen les empreses. En concret, gairebé 6 de cada 10 establiments indiquen que la formació dels professionals no és la necessària per ocupar les posicions que volen cobrir. I finalment, en el comerç minorista i de manera especial en el sector de la construcció les empreses acusen sobretot la insuficiència de personal per cobrir les vacants de feina.

VALORACIÓ I OPINIÓ DE LA CAMBRA

En opinió de la Cambra, al llarg de l'any 2023, l'economia andorrana haurà de continuar afrontant desafiaments importants.

Valorem positivament i creiem que són necessaris els esforços que el Govern està destinant a la ciutadania per minimitzar la pèrdua de poder adquisitiu. Però també és necessari que l'Executiu adopti polítiques de suport per a les empreses, que actualment estan patint l'elevada inflació i l'increment de costos. Com? Amb incentius fiscals, subvencions i ajuts a les pimes, el foment de la innovació i la productivitat, i ajudes a la formació del personal, entre altres mesures.

NOTA DE PREMSA

Pel que fa a la manca de personal, pensem que un dels eixos que cal abordar és fomentar una estreta col·laboració entre les empreses i les institucions educatives. Això permetria identificar els requisits del mercat de treball en termes de competències, habilitats i coneixements, com també dissenyar plans de formació i programes de pràctiques. I en paral·lel, s'ha de mantenir una aposta ferma per la formació continuada.

Caldria també seguir implementant millores en l'estratègia d'immigració que responguin de manera flexible i efectiva a les necessitats de les empreses. I per altra banda, promoure polítiques d'accessibilitat a l'habitatge, no només per raons socials, sinó també per ajudar les empreses a atreure talent.

Cal afavorir i estimular l'activitat de tots els sectors econòmics, però és indiscutible que el turisme ocupa un lloc fonamental i té un paper dinamitzador transversal en l'economia. Una bona temporada turística serà cabdal per impulsar l'economia al llarg del 2023. Per això, cal seguir donant suport al principal sector de la nostra economia i respondre als reptes estructurals necessaris per mantenir-ne la competitivitat a llarg termini.

Per abordar els reptes del model turístic, cal unitat de criteri entre l'àmbit públic i el privat, i compartir una visió estratègica de creixement sostenible en termes de volum i qualitat de la demanda, així com de noves experiències que facin més atractiva la destinació.

En aquesta línia s'emmarquen el conveni de col·laboració entre la Cambra de Comerç, la CEA i tretze associacions i empreses del sector turístic del país, i també el conveni entre la Cambra i el Govern per regular futures dinàmiques de treball entre el sector públic i el privat, amb el propòsit d'alinejar els objectius de política turística nacional amb les necessitats del sector empresarial. D'aquesta manera podrem reforçar la competitivitat i garantir que el turisme continuï sent una font de creixement i prosperitat econòmica.

Tots som conscients que el nostre país s'enfronta a grans desafiaments. Per això, és important que el Govern faci una planificació estratègica a llarg termini per garantir la sostenibilitat i la competitivitat en el futur. Com a empresaris, és important que ens involucrem en aquesta iniciativa i que col·laborem amb l'Administració per aportar la nostra perspectiva i coneixement en el disseny d'aquesta visió de futur. D'aquesta manera, podrem assegurar que el full de ruta estratègic és realista, ambiciós i orientat a la generació de valor per al conjunt de la nostra societat.

Per a més informació:

[CAMBRA DE COMERÇ, INDÚSTRIA I SERVEIS D'ANDORRA](#)

[Tel. 00376-809292](tel:00376-809292)

www.ccis.ad